

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

DE VEROVERING VAN HET KONINKRIJK

HENDRIK IV, koning van Frankrijk ! Een ketter op de troon van de heilige Lodewijk ! Nog erger, een afvallige, vermits hij zijn godsdienst had afgezworen in de Sint-Bartholomeusnacht. De Heilige Liga onder leiding van de hertog van Mayenne, broer van Hendrik de Guise, deed de kardinaal van Bourbon tot koning uitroepen. Dat was Karel X. Hij was zesenzestig jaar en stierf het jaar nadien. Hendrik IV begon met de verovering van zijn koninkrijk.

1. — EEN SOLDAAT

IN 1589 had Hendrik IV geen hoop erkend te worden als koning van een Frankrijk waar de katholieken de meerderheid hadden en al de grote steden, Parijs inbegrepen, in de hand hielden. Maar Hendrik IV was een man. Als kind had hij blootvoets gelopen met de herders in de bergen van Bearn — vandaar ook zijn bijnaam — hij had aldaar gezondheid, energie en een goed humeur opgedaan. Hij was een man en hij was een soldaat !

2. — EEN WITTE VEDERBOS

MAYENNE, de leider van de Liga, was niet zoveel waard als zijn broer, maar numeriek was zijn leger veel sterker dan dit van Hendrik IV. Dit belette niet dat hij de nederlaag opliep te Arques. In maart 1590 liet hij zich verpletteren te Ivry. Toen de strijd begon zette Hendrik IV zijn helm op en zei tot zijn soldaten : «Makkers, indien jullie kentekens verliezen, schaar jullie dan rond mijn witte vederbos. Je zult hem steeds vinden op de weg van de eer en van de zege!» Hij chargeerde dapper en stoutmoedig en ruimde alle hindernissen uit de weg.

3. — ALEXANDER FARNESE

HENDRIK IV belegerde Parijs. Ondanks de nijpende honger bood de hoofdstad dapper weerstand. Toen kwam Philips II tussenbeide. Hij stuurde Alexander Farnese, gouverneur-generaal van de Nederlanden, naar Parijs om de stad te ontzetten. Philips II verdedigde zoals gewoonlijk het katholicisme, maar... hij droomde er van Infante Isabella, zijn eigen dochter, op de troon van Frankrijk te zetten !

4. — DE DODENSPRONG

TOEN besloot Hendrik IV eensklaps opnieuw katholiek te worden. Heeft hij gezegd «Parijs is wel een mis waard»? Of sprak hij over een «dodensprong»? In ieder geval zwoer hij het protestantisme af op 13 juli 1593 in de basiliek van Sint-Denis. De Liga viel uiteen, Parijs opende haar poorten en de Spanjaarden maakten zich uit de voeten. «Groet uw meester, zei de koning tot hen, maar kom hier niet meer terug!»

5. — DE VREDE

IN 1598 ondertekende Hendrik IV het «Edikt van Nantes», waarbij de hugenoten hun godsdienst vrij mochten uitoefenen, gelijk gesteld werden met de katholieken en toegang kregen tot eerbewijzen en een honderdtal steden ontvingen, waaronder de haven van La Rochelle. Dat was het einde van de godsdienstoorlogen. Ditzelfde jaar tekende Hendrik IV met Spanje de vrede van Vervins. Philips II gaf de hoop op Frankrijk te domineren. Het was een harde noot voor de oude koning van Spanje... Hij stierf in het Escorial op 12 september 1598.

(Wordt voortgezet.)